

Afgørelser – Reg. nr.: 04352.00

Fredningen vedrører: Storelung

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 18-03-1969

Fredningsnævnet 26-04-1967

Kendelser

Deklarationer

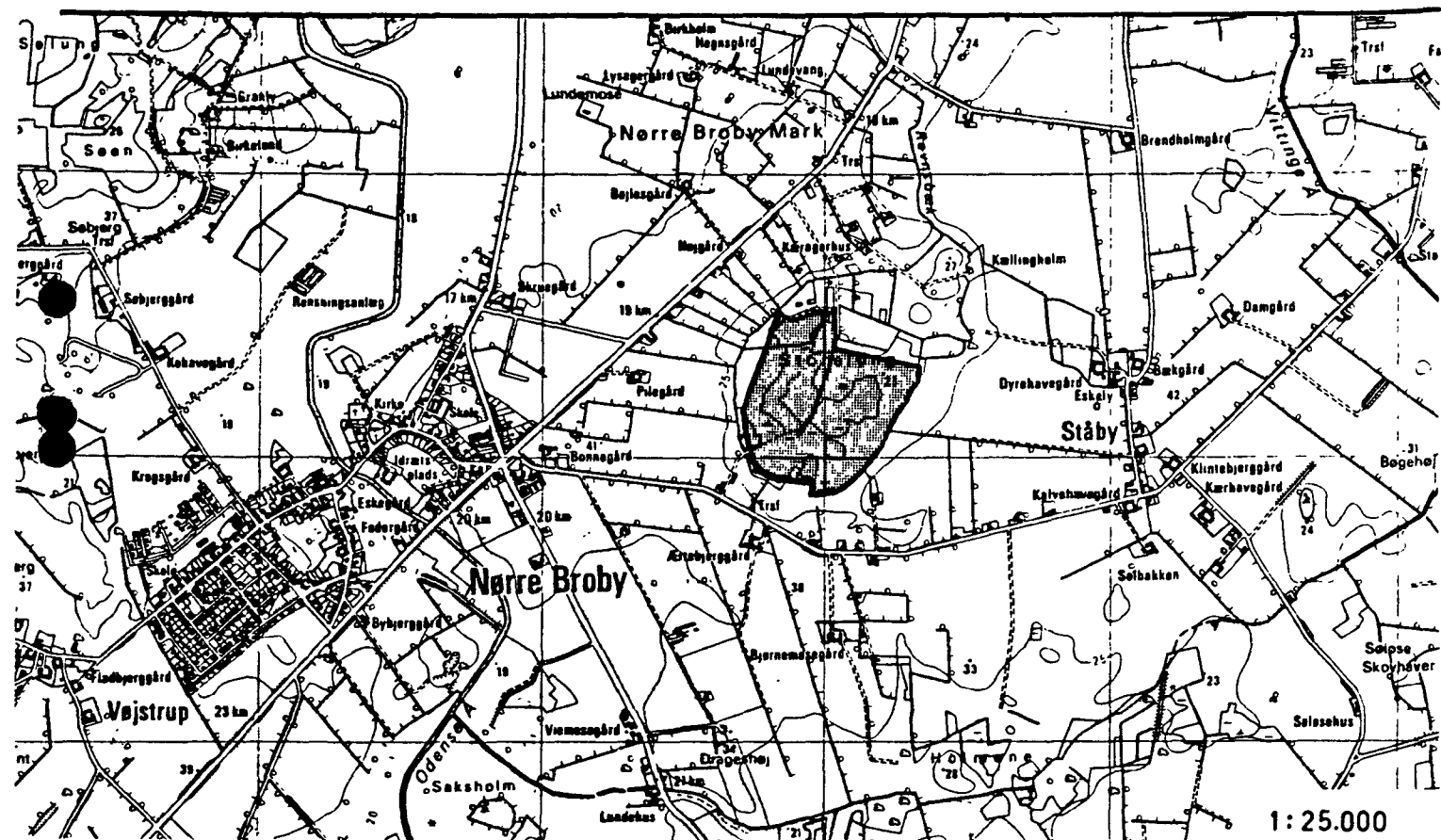
OVERFREDNINGSNÆVNET >

Lokalitet: Store Lung

Kommune: Broby

Sogn : Nr. Broby

Reg. nr.: 425-02-01

Ejer : Privat

Areal : 27 ha

Fredet : FN 26/4-1967
OFN 18/3-1969

Formål : Bevaring af højmosen.

Indhold : De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand. Beplantning må ikke finde sted. Bebyggelse, opstilling af skure, boder, master og lignende indretninger må ikke finde sted. Skoler og højere læreanstalter skal have adgang til at benytte mosen i undervisnings- og studieøjemed.

U D S K R I F T

a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

=====

År 1969, den 18. marts, afsagde Overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1914/67 vedrørende fredning af mosen Storelung ved Nørre Broby i Svendborg amt.

I den af fredningsnævnet for Svendborg amtsrådskreds den 26. april 1967 afsagte kendelse hedder det:

"Ved skrivelse af 4. januar 1966 rejste Danmarks Naturfredningsforening for fredningsnævnet fredningssag med hensyn til mosen Storelung, idet foreningen i skrivelserne anfører:

"....Storelung, der oprindeligt har været en typisk højmose, er beliggende i en lavning mellem Nørre Broby og Staaby. Mosen er cirkulær og ca. 500 m i diameter. Den oprindelige laggzone samt også selve mosefladens randområde er nu i 1965 tæt træbevoksede, overvejende dækket af birk. I de centrale dele af mosefladen findes stadig store, træfrie områder, der har karakter af egentlig højmoseterræn med lyngklædte tuer omgivet af lidt lavereliggende tørvemosflader. Mosen bærer overalt præg af tørvegravning, for det meste dog af ældre eller meget gammel dato, hvorfor den er svær at erkende. Iøvrigt findes i mosen et system af gamle grøfter. Nogle primitive veje synes stadig at blive vedligeholdt med murbrokker og lignende.

Da man på Storelung stadig finder alle de for højmosen karakteristiske planter og plantesamfund, og da mosen er det eneste højmoseområde af format på Fyn, må det anses for betydningsfuldt, at mosen sikres ved en fredning. Det er især mosens undervisningsmæssige betydning, man hæfter sig ved, idet området udgør et glimrende og på Fyn enestående ekskursionsobjekt for skoler og seminarier med henblik på studiet af højmosens specielle plante- og dyreliv. Til yderligere motivering tjener mosens stærke landskabelige virkning midt i et intensivt opdyrket agerbrugsområde.

Grænsen for fredningen følger mosens kontakt med mineraljordbunden, idet man dog har unddraget visse opdyrkede randområder, bl.a. havearealer i mosens sydvestside.

Der nedlægges følgende fredningspåstand:

Mosens nuværende driftsform skal opretholdes. Opdyrkning må ikke finde sted. Indgreb, der kan virke skadelig på mosens naturlige plantevækst, skal ikke være tilladt.

Dræning, udgrøftning eller på anden måde ændring i mosens vandstand, herunder tilledning af forurenede vand, skal ikke være tilladt.

Beplantning må ikke finde sted. De påtaleberettigede skal have ret til at lade selvsåede træer og buske fjerne.

Afgravning af materiale såvel som tilførsel af materiale, herunder aflæsning af affald, skal ikke være tilladt.

Bebbyggelse, opstilling af skure, boder, master og lignende skæmmende indretninger må ikke finde sted.

Skoler og højere læreanstalter skal have adgang til at benytte mosen i undervisnings- og studieøjemed.

Påtaleret tillægges Fredningsnævnet, Naturfredningsrådet og Danmarks Naturfredningsforening.

Foreningen forbeholder sig under sagens behandling for nævnet at ændre fredningspåstanden ..."

Sagen omfatter de i nedenstående fortegnelse og på vedhæftede kort beskrevne arealer.

Sagen har været forelagt naturfredningsrådet, der i skrivelse af 15. juni 1966 har udtalt:

".... Som svar på nævnets henvendelse af 22. januar d.å. (frs. 5/1966) skal naturfredningsrådet efter stedfunden besigtigelse den 3. ds. udtale, at det i alle måder kan anbefale den foreslåede fredning af Storelung.

Området har stor undervisningsmæssig værdi, idet det er det eneste område på Fyn, hvor en typisk højmos flora og fauna kan demonstreres. Det må også fremhæves, at mosen har stor landskabelig

værdi, og at den giver mulighed for adskillige typer af videnskabelige undersøgelser. Selvom mosens oprindelige overflade er delvis ødelagt på grund af tørvegravning, vil den regeneration, der foregår, i løbet af nogle år føre til, at mosen får det typiske udseende på mange af de store flader. Der kan både foretages interessante undersøgelser over succession af plantesamfund og værdifulde iagttagelser over økologiske forhold hos dyr og planter.

Både gymnasier, seminarier og det kommende fynske universitet vil have stor brug for Storelung som ekskursionsområde.

Med hensyn til det arealmæssige omfang af den foreslåede fredning finder rådet, at dette vanskeligt kan blive mindre, idet mosen danner et naturligt hele. Med hensyn til de foreslåede servitutter bør driftsformen præciseres, og visse partier bør kunne totalfredes i hvert fald en årrække, således at regenerationen kan følges.

Den på vedlagte kort med rødt indtegnede vej bør være åben for offentligheden som gangsti.

På grund af sagens karakter ønsker rådet påtaleret og tilbyder at føre et vist tilsyn med mosen med henblik på at opretholde vegetationen på bedste måde, herunder også udpegning af trævækst, som skal fjernes

Sagen har endvidere været forelagt fredningsplanudvalget for Fyn, der har anbefalet fredningens gennemførelse, og Broby sogneråd, der intet har haft at indvende mod fredningspåstanden.

Meddelelse om sagens rejsning har været indrykket i statstidende for 22. januar 1966 samt i Svendborg Avis, Fyns Tidende og Fynsk Aktuelt.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde i Nørre Broby den 29. oktober 1966, hvortil alle i ejendommene interesserede var indvarslet på den i naturfredningslovens § 10 foreskrevne måde.

I mødet deltog repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening, naturfredningsrådet, Svendborg amtsråd og Broby sogneråd.

Af de 48 lodsejere har 17 givet møde. Af disse har de 9 erklæret, at de intet har at indvende mod fredningen. Alle lodsejerne har dog krævet sig tillagt fuld erstatning, såfremt fredningen gennemføres. De har i denne henseende anført, at fredningen for al fremtid vil forhindre afvanding af moselodderne, ligesom den vil forhindre ejerne i på moselodden at hente tørvejord til eget brug. Det er endvidere af væsentlig betydning for ejerne af lodderne i mosen, at de kan benytte disse til aflæsning af affald fra landbruget. Kommunens losseplads er beliggende i den vestlige del af kommunen, således at det for lodsejerne vil betyde forøgede kørselsudgifter, såfremt de skal køre affald dertil.

Rasmus Emil Kongstad Pedersen, der ejer løbe nr. 1, matr. nr. 187 a, 188, 189, 190, 204, 205 og 206, har forklaret, at han i flere år har haft væsentlige indtægter ved salg af tørvejord. Han har med håndkraft opgravet tørvejord, som han på trillebør har kørt ud af mosen. På denne måde har han leveret ca. 200 læs til en gartner. Endvidere har han solgt for ca. 1.000 kr. friskt mos fra mosen til private og gartnere ved juletid. Rundt om lodderne matr. nr. 188, 189 og 190 har han for egen regning gravet en afvandingsgrøft, og har ved pumpning til ringgrøften holdt disse lodder afvandet, når han afgravede tørvejord.

Gartner Alfred Hansen, der ejer løbe nr. 15, matr. nr. 213, 215 b og 253, har forklaret, at han købte landbrugsejendommen matr. nr. 43 b, 212 og 253 ved skøde tinglyst den 7. oktober 1965. Ejendommen drives som gartneri. Han har endvidere købt matr. nr. 215 a af Rasmus Emil Kongstad Pedersen, jfr. foran under nr. 1. Ejendommen drives som gartneri, og han har ved købet af ejendommen lagt vægt på, at han kunne grave tørvejord på moseparcellerne til

brug i gartneriet. Det har endvidere været hans mening på mose-
lodden at grave et hul, for at han i den tørre sommertid kunne
pumpe vand derfra til brug til vanding i gartneriet. Endvidere vil
den øgede færdsel, der som følge af fredningen vil blive til mosen,
være til gene for hans ejendom, idet vejen til mosen går tæt op
ad bygningerne.

Vognmand Arne Johannes Jørgensen, der ifølge tingbogen
ejer lobe nr. 20, matr. nr. 44, (hvorunder matr. nr. 227, 228, 229
og 231 er inddraget) samt matr. nr. 220, 230 og 260, har oplyst, at
han ifølge utinglyste adkomster endvidere ejer matr. nr. 208, 209,
224, 225 og 262. Han har forklaret, at hans fader har ejet mose-
lodderne for ham og under sidste krig anvendte disse til tørveskær.
Dette meget betydelige tørveskær er nu fyldt med vand, og han bru-
ger lodderne til aflæsning af jord og grene, så han fylder ud i vand-
hullet. Det er af stor betydning for hans vognmandsforretning, at
han stadig har denne mulighed for at komme af med jord og fyld. Der
er så lang vej til den kommunale losseplads, at det vil påføre
ham betydelige udgifter til ekstra kørsel, såfremt fredningen for-
hindrer ham i at benytte moselodderne til opfyldning.

Gartner Svend Otto Larsen, Bøgebjergvej, Brobyværk, der ejer
lobe nr. 16, matr. nr. 214 og 239, har i et brev til nævnet af 20.
juli 1966 oplyst, at han har købt disse 2 matr. nr.e for på den at
grave torvestroelse til brug i sit gartneri. Han købte tidligere
torvestroelse for ca. 500 kr. om året, men efter at have købt mose-
lodderne har han fået sit forbrug dækket ved at grave torvestroel-
se der. Han gør gældende, at moselodderne derfor sparer ham for en
årlig driftsudgift på mindst 500 kr.

Der påhviler alle de af sagen omhandlede ejendomme bidrag
i henhold til landvæsensnævnskendelse om regulering og delvis rør-

lægning af Ravnebækken med biløb omkring og igennem Storelung, afsagt den 18. april 1952. Det omhandlede arbejde blev udført i årene 1953 og 1954 og kostede ialt 56.490,01 kr. Heraf blev 25.331,00 kr. betalt ved statstilskud m.m., medens restbeløbet, 31.159,01 kr., pålignedes lodsejerne. Af dette beløb pålignedes der ejerne af de af nærværende sag omhandlede arealer et beløb på 13.174,63 kr. De lodsejerne pålignede beløb blev forskudsvis udredet af Norre Broby kommune, der siden har opkrævet bidragene i rater. Der resterer endnu 2 af disse rater, nemlig raterne pr. 11. juni og 11. december 1967.

Ved gennemgang af tingbogsattesterne ses moselodder i 6 tilfælde at være handlet særskilt, nemlig

matr. nr.	år	areal	pris kr.	pris pr. m ²
191	1964	5310	237	4,4 ore
192	1951	5550	300	5,4 -
214	1961	2750		
239		<u>2670</u>		
		5420	400	7,3 -
216	1958	2590	200	7,7 -
222	1927	2830	300	10,6 -
263	1957	7450	1400	18,7

gennemsnit ca. 9 ore.

Fredningsnævnet finder, at bevarelsen af Storelung af naturvidenskabelige hensyn er af så væsentlig interesse, at der bør pålægges de i nedenstående fortegnelse nævnte ejendomme eller dele af disse som vist på vedhæftede kort, følgende fredningsbestemmelser:

De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.

Opdyrkning må ikke finde sted.

Indgreb, der kan virke skadeligt på mosens naturlige plantevækst, skal ikke være tilladt.

Dræning, udgroftning eller anden form for ændring i mosens vandstand, herunder tilledning af forurenede vand, skal ikke være tilladt.

Beplantning må ikke finde sted. De påtaloberettigede skal være berettigede til at lade selvsåede træer og buske fjerne. Lodsejerne er ligeledes berettigede til at fælde træer og buske.

Afgravning af materiale såvel som tilførsel af materiale, herunder aflæsning af affald, skal ikke være tilladt.

Bebyggelse, opstilling af skure, boder, master og lignende skæmmende indretninger må ikke finde sted.

Skoler og højere læreanstalter skal have adgang til at benytte mosen i undervisnings- og studieøjemed.

Påtaleret har fredningsnævnet, naturfredningsrådet og Danmarks Naturfredningsforening.

Det fredede areal omfatter følgende ejendomme eller dele af ejendomme, således som afgrænset på vedhæftede kort:

Lb.nr.	Matr. nr.	Ejer iflg. tingbogen	Fredet areal.	Erstatning.
1.	187 a	Rasmus Emil Kongstad	3.310 m ²	331 kr.
	188	Pedersen, Nr. Broby	5.280 -	528 -
	189		4.840 -	484 -
	190		3.820 -	382 -
	204		5.680 -	568 -
	205		4.430 -	443 -
	206		4.530 -	453 -

Herudover ydes i erstatning for mistet

adgang til at indsamle mos 500 -

Lb.nr.	Matr. nr.	Ejer ifølg. tingbogen.	Fredet areal.	Erstatning.
2.	191	Marius Frederiksen, Nr. Broby	4.110 m ²	411 kr.
	192		4.100 -	410 -
3.	193	Kaj Emanuel Pedersen, Ståbyvejen, Nr. Broby.	3.900 -	390 -
4.	194	Mads Christian Madsen, Nr. Broby.	1.930 -	193 -
	195		1.910 -	191 -
5.	196	Aksel Kej, Staaby pr. Nr. Broby	4.220 -	422 -
6.	197	Viggo Pauli Falk, Nr. Broby.	3.990 -	399 -
7.	198	Lars Peder Larsen, Ærtebjerggaard, Nr. Broby.	8.310 -	831 -
	199		2.010 -	201 -
	201		3.940 -	394 -
8.	200	Knud Kristiansen, Ellemose pr. Nr. Broby	2.010 -	201 -
9.	202	Boet efter Rasmus Dølleris, død 7/11 1962. Enken bor Strandstræde 2, Assens	3.590 -	359 -
10.	203	Kristen Hansen, Nr. Broby	1.660 -	166 -
11.	207	Kristen Larsen, Bjørnemossegaard, Nr. Broby	4.650 -	465 -
	216		2.590 -	259 -
12.	208	Hans Knage, Ølsted pr. Brobyværk.	2.200 -	220 -
13.	209	Hans Hansen Bech, Staaby pr. Nr. Broby.	2.140 -	214 -
14.	210	Niels Storm, "Eskely", Nr. Broby.	5.010 -	501 -
15.	213	Gartner Alfred Hansen, Staabyvejen, Nr. Broby	4.720 -	472 -

Lb.nr.	Matr. nr.	Ejer ifølge tingbogen	Fredet areal.	Erstatning.
	215 <u>b</u>		1.350 m ²	135 kr.
	253		3.520 -	352 -
16.	214	Svend Otto Larsen, Bogbjergvej, Broby- værk.	2.750 -	275 -
	239		2.670 -	267 -
17.	215 <u>a</u>	Dødsbøet efter Peder Pedersen, død 31/7 1950.	4.450 -	445 -
18.	217	Asger Andersen, Allerup pr. Brobyværk	4.240 -	424 -
19.	218	Gunnar Dideriksen, Brænde Lydinge pr. Højrup	3.230 -	323 -
20.	220	Vognmand Arne Johannes Jørgensen, Staabyvejen, Nr. Broby.	3.300 -	330 -
	230		5.050 -	505 -
	260		1.650 -	165 -
	44		15.700	1.570 -
Herudover i erstatning for mistet adgang til at benytte mosen som losseplads				1.000 -
21.	221	Christen Marius Mar- sen, Nr. Broby.	3.580 -	358 -
22.	222	Hans Jørgen Jørgensen, Nr. Broby	2.830 -	283 -
23.	224	Aage Madsen, Nr. Broby	3.520 -	352 -
24.	225	Elmer Flink, Nr. Broby.	4.850 -	485 -
25.	226	Kjeld Ole Holger Ugle- bjerg, Nr. Broby.	2.380 -	238 -
26.	232	Bonne Christiansen, Nr. Broby.	3.070 -	307 -
	251		3.370 -	337 -
	252		3.520 -	352 -

Lb.nr.	Matr. nr.	Ejer ifølge tingbogen	Fredet areal.	Erstatning.
27.	233	Poul Henriksen, Nr. Broby.	3.030 m ²	303 kr.
	234		2.990 -	299 -
28.	235	Dødsboet efter Kir- sten Hansen, død 3/10 1959	4.420 -	442 -
29.	236	Thormund Riber, Nr. Broby.	2.210 -	221 -
30.	237	Johannes Pedersen, Nr. Broby	2.150 -	215 -
31.	238	L.P.Jensen	4.260 -	426 -
32.	240	Dødsboet efter Peder Jørgensen Lerche.	2.760 -	276 -
33.	241	Gudrun Else Bigum, Nr. Broby.	2.550 -	255 -
34.	242	Svend Verner Hansen, Nr. Broby.	3.680 -	368 -
35.	243	Jens Holger Ingerslev, Nr. Broby.	1.520 -	152 -
36.	244	Ivar Rasmussen, Nr. Broby	1.520 -	152 -
37.	245	Georg Nielsen, Nr. Broby	1.520 -	152 -
38.	246	Johannes Nielsen Nøhr, Nr. Broby.	1.520 -	152 -
39.	247	Dødsboet efter Lars Jørgen Andersen, Grevegården, Nr. Broby.	2.600 -	260 -
40.	249	Knud Hansen, "Frydenlund", Staaby	2.530 -	253 -
	250		3.450 -	345 -
41.	254	Arne Hedemann, "Lysagergaard", Nr. Broby.	6.830 -	683 -
42.	255	Jacob Bonnesen, Nr. Broby	6.250 -	625 -
43	257	Bonne Christiansen, Nr. Broby	5.430 -	543 -

Lb.nr.	Matr.nr.	Ejer ifølge tingbogen	Fredet areal.	Erstatning.
44.	258	Karen Sofie Madsen, Nr. Broby	4.740 -	474 -
45.	259 <u>a</u>	Hans Banke, Nr. Broby	2.380 -	238 -
46.	259 <u>b</u>	Rasmus Peter Rasmus- sen, Vestergade 52, Nr. Broby.	1.642 -	164,20 kr.
47.	261	Svend Moseholm Ras- mussen, Nr. Broby.	1.650 -	165,00 -
48.	262	Thorvald Storm, Staaby pr. Nr. Broby	6.910 -	691,00 -
49.	263	Dødsboet efter Niels Aage Rasmussen.	<u>7.450 -</u>	<u>745,00 -</u>

264.472 m² 27.490,20 kr.

For fredningen vil der være at udrede de for hver ejendom ovenfor anførte erstatningsbeløb, hvorved bemærkes, at nævnet ikke har fundet grundlag for at yde ejerne af løbe nr. 1, 15 og 16 større erstatning end de øvrige lodsejere i anledning af, at de har gjort gældende, at de udnytter deres moselodder til opgravning af spagnum, idet nævnet finder, at en sådan udnyttelse i det stedfundne omfang og under den benyttede form, ikke kan anses for rentabel.

For så vidt angår matr. nr.e 193, 198, 224, 225, 226, 241, 242, 243, 244, 259 a og 261, vil erstatningen være at udbetale til Østifternes Kreditforening, der i skrivelse af 3. oktober 1966 til fredningsnævnet har forbeholdt sig dette.

For så vidt angår matr. nr. 262 vil erstatningen være at udbetale til vognmand Arne Johannes Jørgensen, Staabyvejen, Nr. Broby, idet den i tingbogen anførte ejer, Thorvald Storm, på mødet den 29. oktober 1966 har erkendt, at han har afhændet ejendommen til Jørgensen.

For så vidt angår matr. nr. 215 a, har den i tingbogen anførte ejer, Rasmus Emil Kongstad Pedersen, på mødet den 29. oktober

1966 erkendt, at han har afhændet ejendommen til gartner Alfred Hansen, hvorfor erstatningen kan udbetales til denne.

For de øvrige ejendommers vedkommende vil erstatningen være at udbetale til lodsejerne.

For så vidt angår matr. nr.e 203, 208, 209, 218, 222, 224, 225, 235, 238, 257 og 258 hersker der tvivl om ejerforholdet, hvorfor erstatningen ikke vil kunne udbetales, førend der er ført bevis for, hvem der er rette ejer.

Erstatningerne forrentes med 6 % årlig fra denne kendelses afsigelse, til betaling sker, og vil være at udrede som nedenfor bestemt.

Nærværende kendelse vil være at tinglyse på de af sagen omfattede ejendomme med prioritet forud for al pantegæld."

Konklusionen er sålydende:

"De i foranstående fortegnelse og på vedhæftede kort afgrænsede arealer af mosen Storelung fredes som ovenfor nærmere fastsat.

Påtaleret har fredningsnævnet for Svendborg amtsrådskreds, naturfredningsrådet og Danmarks Naturfredningsforening.

I erstatning til lodsejerne udbetales de ovenfor fastsatte beløb, ialt 27.490,20 kr. med rente heraf 6 % årlig fra denne kendelses afsigelse, til betaling sker.

Af erstatningen udredes 3/4 af statskassen. Den sidste fjerdedel udredes af Svendborg amtsfond og de i amtsrådskredsen beliggende købstadkommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling."

Kendelsen er forelagt Overfredningsnævnet i henhold til naturfredningslovens § 19, stk. 3, og er desuden anket af 5 lodsejere.

Overfredningsnævnet har den 6. september 1967 foretaget besigtigelse i sagen og forhandlet med de ankende lodsejere samt med repræsentanter for fredningsnævnet, fredningsplanudvalget, Svendborg amtsråd, Broby sogneråd, Danmarks Naturfredningsforening og Naturfredningsrådet.

Naturfredningsrådets repræsentant gjorde under besigtigelsen opmærksom på, at fortsat rensning af mosens inderrende ville fremskynde tilgroning af mosen med ændring af fauna og flora til resultat. Sognerådets repræsentant var enig i, at rensning af inderrenden kunne ophøre ved fredningens gennemførelse.

De ankende nedlagde påstand principalt på ophævelse af fredningen, subsidiært på en betydelig forhøjelse af erstatningerne.

Overfredningsnævnet har besluttet at stadfæste fredningsnævnets kendelse.

På grund af størrelsen af de fremsatte erstatningskrav har Overfredningsnævnet ikke ment at kunne afgive tilbud til de ankende, og man har derfor i henhold til naturfredningslovens § 20 anmodet taksationskommissionen om at fastsætte erstatningerne, der ved taksationsforretning den 4. oktober 1968 er fastsat til følgende beløb:

Lb. nr. 1,	hr. Rasmus Emil Kongstad Pedersen	5.000 kr.
Lb. nr. 15 og 17,	gartner Alfred Hansen	3.000 kr.
Lb. nr. 16,	gartner Svend Otto Larsen	1.000 kr.
Lb. nr. 20 og 48,	vognmand Arne Jørgensen	5.000 kr.
Lb. nr. 40,	hr. Knud Hansen	2.000 kr.

Under sagens behandling for Overfredningsnævnet har Østifternes Kreditforening ved skrivelse af 12. maj 1967 erklæret sig

indforstået med udbetaling af erstatningerne til ejerne af matr. nre. 193, 198, 224, 225, 226, 241, 242, 243, 244, 259 a og 261, alle af Nørre Broby og Vøjstrup byer, Nr. Broby sogn.

Matrikulære ændringer og ejerskifter.

Lb. nr. 10. Kristen Hansen har meddelt, at han ikke er ejer af matr. nr. 203, smst.. Ifølge Svendborg amtstue er ejeren: Søren A. Sørensen, Enghavegård, Turup.

Lb. nr. 12. Ifølge erklæring af 6. marts 1969 fra den tidligere ejer, Hans Knage, Ølsted pr. Brobyværk, tilhører matr. nr. 208, smst., vognmand Arne Johs. Jørgensen.

Lb. nr. 13. Ifølge erklæring af 28. februar 1969 fra landsretssagfører Jens Perregård, der repræsenterer Johs. Hansen Bech m. fl., tilhører matr. nr. 209, smst., vognmand Arne Johs. Jørgensen.

Lb. nr. 19. Ifølge udskrift af tingbogen tilhører matr. nr. 218, smst., Gunnar Dideriksen, Brænde Lydinge pr. Højrup. Ifølge Svendborg amtstue og Nørre Broby kommune er handelsmand Aage Rasmussen, Vøjstrup pr. Nørre Broby, ejer.

Lb. nr. 22. Ifølge samme tilhører matr. nr. 222, smst., Hans Jørgen Jørgensen, Kirkeby (skøde af 1. juli 1927). Ifølge Svendborg amtstue og Broby kommune er handelsmand Chr. Albrechtsen, Ståby pr. Nørre Broby, anført som ejer.

Lb. nr. 23
og 24. Ifølge samme tilhører matr. nr. 224, smst., Aage Madsen, Nørre Broby, og matr. nr. 225, smst., Elmer Flink, smst.. Vognmand Arne Johs. Jørgensen har under

sagens behandling påstået at have utinglyst adkomst til disse 2 matr. nre.

- Lb. nr. 28. Ifølge samme tilhører matr. nr. 235, smst., dødsboet efter Kirsten Hansen (død 3. oktober 1959). Ifølge Broby kommune er gårdejer Knud Bonnesen, Odensevej, Nr. Broby, anført som ejer.
- Lb. nr. 31. Ifølge samme tilhører matr. nr. 238, smst., L. P. Jensen, Gummerup pr. Glamsbjerg, (død 31. oktober 1961). Ifølge Svendborg amtstue er Bonne Sams Jensen, Nørre Broby, ejer. Maler Lars Chr. Hansens enke, c/o maler Gorm Henrik Hansen, Gummerup pr. Glamsbjerg, har nedlagt påstand på at være ejer af matr. nr. 238.
- Lb. nr. 40. Fredningsnævnet har den 25. maj 1967 berigtiget, at matr. nr. 248, smst., i alt 2.580 m² er udgået af matrikullen og inddraget under matr. nr. 249, smst., (lb. nr. 40), således at sidstnævnte areal forøges fra 2.530 m² til 5.110 m².
Ifølge erklæring af 3. marts 1966 fra den tidligere ejer af matr. nr. 251 og 252, smst., Bonne Christiansen, (lb. nr. 26), tilhører disse 2 matrikulsnumre nu Knud Hansen (lb. nr. 40).
- Lb. nr. 43. Ifølge erklæring af 6. maj 1967 fra den tidligere ejer, Bonne Christiansen, Nørre Broby, tilhører matr. nr. 257, smst., frk. Marie Kirstine Andersen, Nørre Broby.
- Lb. nr. 44. Ifølge udskrift af tingbogen tilhører matr. nr. 258, smst., Karen Sofie Madsen (død 30. januar 1948). Ifølge Svendborg amtstue har Mette Kathrine Larsen, Nørre Broby, (død 4. marts 1966), været anført som ejer ind-

til oktober termin 1966. Fra april termin 1967 har arbejdsmand Elmer Flink været anført som ejer.

For ejendomme, hvor der er tvivl om ejerforholdet, vil deponering finde sted af erstatningsbeløbene.

Et kort, nr. SV 123, visende de fredede arealer, i alt ca. 27 ha, er vedhæftet nærværende kendelse.

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Svendborg amtsrådsreds den 26. april 1967 afsagte kendelse vedrørende fredning af arealer ved mosen Storelung beliggende i Broby kommune stadfæstes med de af det foranstående følgende ændringer.

I erstatning udbetales:

<u>Lb. nr.:</u>		<u>Kr.:</u>
1.	hr. Rasmus Emil Kongstad Pedersen, Nørre Broby, Fyn,	5.000
2.	hr. Marius Frederiksen, Nørre Broby,	821
3.	hr. Kaj Emanuel Pedersen, Ståbyvejen, Nørre Broby,	390
4.	hr. Mads Christian Madsen, Nørre Broby,	384
5.	hr. Aksel Kej, Ståby pr. Nørre Broby,	422
6.	hr. Viggo Pauli Falk, Nørre Broby,	399
7.	hr. Lars Peder Larsen, Ærtebjerggård, Nørre Broby,	1.426
8.	hr. Knud Kristiansen, Ellemose pr. Nørre Broby,	201

		<u>Kr.:</u>
9.	bøet efter Rasmus Dolleris v/enkefru Dolleris, Strandstræde 2, Assens,	359
10.	hr. Kristen Hansen, Nørre Broby, der deponeres, indtil ejerforholdet er dokumen- teret.	166
11.	hr. Kristen Larsen, Bjørnemossegård, Nørre Broby,	724
12.	vognmand Arne Johs. Jørgensen, Ståbyvejen pr. Nørre Broby,	220
13.	samme	214
14.	hr. Niels Storm, "Eskely" pr. Nørre Broby,	501
15 + 17.	gartner Alfred Hansen, Ståbyvejen, Nørre Broby,	3.000
16.	hr. Svend Otto Larsen, Bøgebjergvej, Brobyværk,	1.000
18.	hr. Asger Andersen, Allerup pr. Brobyværk,	424
19.	hr. Gunnar Dideriksen, Brænde Lydinge pr. Højrup, der deponeres, indtil ejerforholdet er dokumen- teret.	323
20 + 48.	vognmand Arne Johs. Jørgensen, Ståbyvejen, Nørre Broby,	5.000
21.	hr. Christen Marius Madsen, Nørre Broby,	358
22.	hr. Hans Jørgen Jørgensen, Kirkeby, der deponeres, indtil ejerforholdet er dokumen- teret.	283

23.	hr. Aage Madsen, Nørre Broby,	352
	der deponeres, indtil ejerforholdet er dokumenteret.	
24.	hr. Elmer Flink, Nørre Broby,	485
	der deponeres, indtil ejerforholdet er dokumenteret.	
25.	hr. Kjeld Ole Holger Uglebjerg, Nørre Broby,	238
26.	hr. Bonne Christiansen, Nørre Broby,	307
27.	hr. Poul Henriksen, Nørre Broby,	602
28.	dødsboet efter fr. Kirsten Hansen, Nørre Broby,	442
	der deponeres, indtil ejerforholdet er dokumenteret.	
29.	hr. Thormund Riber, Nørre Broby,	221
30.	hr. Johannes Pedersen, Nørre Broby,	215
31.	dødsboet efter hr. L. P. Jensen, Gummerup pr. Glamsbjerg,	426
	der deponeres, indtil ejerforholdet er dokumenteret.	
32.	dødsboet efter Peder Jørgensen Lerche, v/enkefru Jørgensen Lerche, Nørre Broby,	276
33.	fr. Gudrun Else Bigum, Nørre Broby,	255
34.	hr. Svend Verner Hansen, Nørre Broby,	368
35.	hr. Jens Holger Ingerslev, Nørre Broby,	152

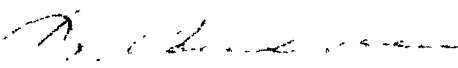
36.	hr. Ivar Rasmussen, Nørre Broby,	152
37.	hr. Georg Nielsen, Nørre Broby,	152
38.	hr. Johannes Nielsen Nøhr, Nørre Broby,	152
39.	dødsboet efter hr. Lars Jørgen Andersen, v/enkefru Edna Andersen, "Grevegården", Nørre Broby,	260
40.	hr. Knud Hansen, "Frydenlund", Ståby pr. Nørre Broby,	2.000
41.	hr. Arne Hedemann, "Lysagergård", Nørre Broby,	683
42.	hr. Jacob Bonnesen, Nørre Broby,	625
43.	frk. Marie Kirstine Andersen, Nørre Broby,	543
44.	dødsboet efter fr. Karen Sofie Madsen, Nørre Broby, der deponeres, indtil ejerforholdet er doku- menteret.	474
45.	hr. Hans Banke, Nørre Broby,	238
46.	hr. Rasmus Peter Rasmussen, Vestergade 52, Nørre Broby,	164,20
47.	hr. Svend Moseholm Rasmussen, Nørre Broby,	165
49.	dødsboet efter hr. Niels Aage Rasmussen, v/enkefru Kathrine Rasmussen, Chr. Richardtsvej 28, Odense,	745

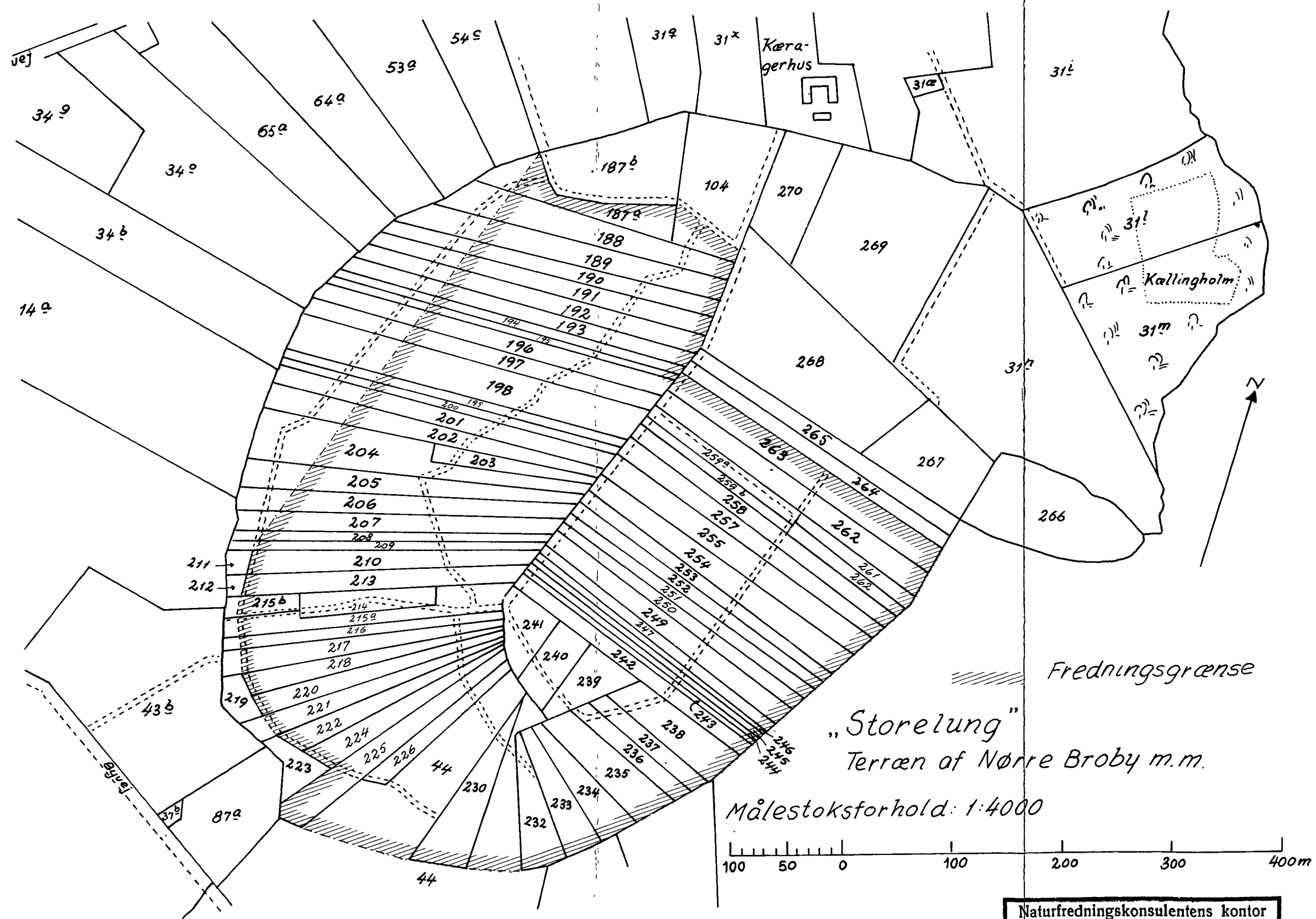
I alt ... 32.307,20 kr.

der forrentes med 6 % p. a. fra den 26. april 1967 til udbetalings-
datoen, udredes med 3/4 af statskassen og 1/4 af Svendborg amts-

fond og de i amtsråds kredsen beliggende købstadkommuner efter
folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling.

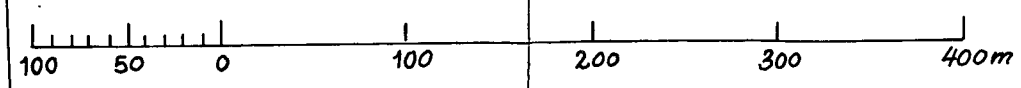
Udskriftens rigtighed
bekræftes

B. Andersen.

Fredningsgrænse
 „Storelung”
 Terræn af Nørre Broby m.m.

Målestoksforhold: 1:4000

Naturfredningskonsulentens kontor København d. 29-1-1969
By: Nørre Broby m.m.
Sogn: do
Plan nr. SV 123

FREDNINGSNÆVNET >

18/3 1969

FREDNINGSNAVNET
for Svendborg amtsrådsreds.

U D S K R I F T

af

k e n d e l s e s p r o t o k o l l e n .

År 1967 den 26. april afsagde fredningsnævnet for
Svendborg amtsrådsreds sålydende

k e n d e l s e

i

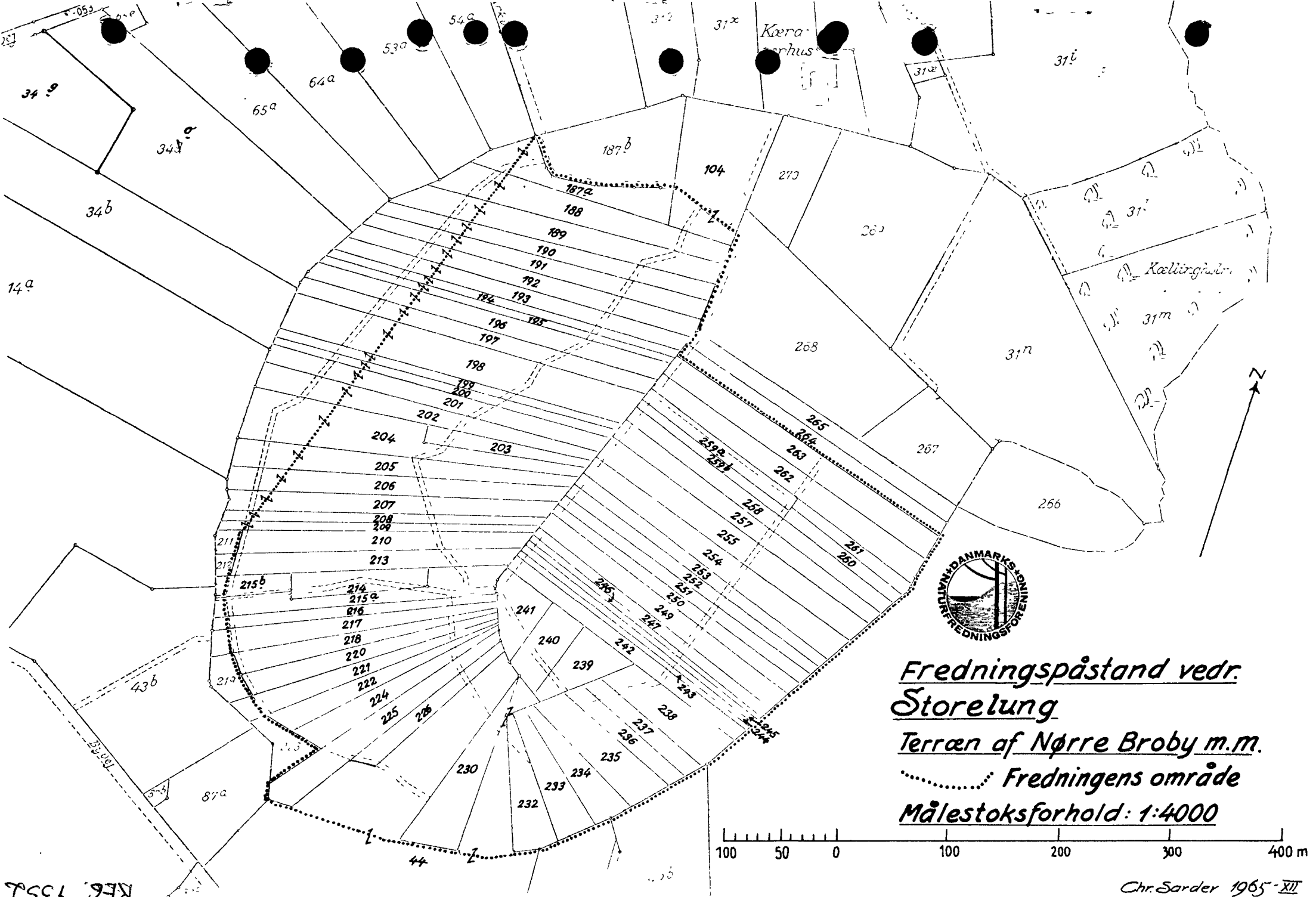
frs. 5/1966.

Fredning af Storelung.

Ved skrivelse af 4. januar 1966 rejste Danmarks Natur-
fredningsforening for fredningsnævnet fredningssag med hensyn
til mosen Storelung, idet foreningen i skrivelserne anfører:

".....Storelung, der oprindeligt har været en typisk
højmose, er beliggende i en lavning mellem Nørre Broby og
Staaby. Mosen er cirkulær og ca. 500 m i diameter. Den op-
rindelige laggzone samt også selve mosefladens randområde
er nu i 1965 tæt træbevoksede, overvejende dækket af birk.
I de centrale dele af mosefladen findes stadig store, træ-
frie områder, der har karakter af egentlig højmoseterræn
med lyngklædte tuer omgivet af lidt lavereliggende tørve-
mosflader. Mosen bærer overalt præg af tørvegravning, for
det meste dog af ældre eller meget gammel dato, hvorfor den
er svær at erkende. Iøvrigt findes i mosen et system af gamle
grøfter. Nogle primitive veje synes stadig at blive vedlige-
holdt med murbrokker og lignende.

Da man på Storelung stadig finder alle de for højmosen
karakteristiske planter og plantesamfund, og da mosen er

*Fredningspåstand vedr.
 Storelung
 Terræn af Nørre Broby m.m.
 Fredningens område
 Målestoksforhold: 1:4000*

*Chr. Sarder 1965-XII
 1967-III*

REG. 1352

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 04352.00

Dispensationer i perioden: 08-05-1987 - 01-02-1995

FREDNINGSNÆVNET

FOR

FYNS AMTS SYDLIGE FREDNINGSKREDS

Egensevej 15 - Telefon (09) 21 16 93

5700 SVENDBORG, den 8/5 1987

Journal nr.: Frs. 125/1987

Man har d.d. tilskrevet landinspektør Jørgen Andersen, Torvet 10, 5600 Fåborg, således:

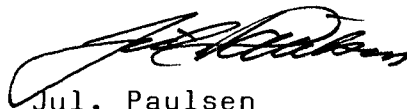
I skrivelse af 30. april 1987 (j.nr. A 10/98) har De ansøgt om fredningsnævnets godkendelse af en skelforandring, hvorefter der overføres 218 m² fra matr. nr. 208 til matr. nr. 211, begge Nørre Broby by, Nørre Broby, og en skelberigtigelse, hvorved der overføres 50 m² fra matr. nr. 43-a smstds. til nævnte matr. nr. 208.

Matr. nr. 208 er omfattet af fredningskendelse af 28. marts 1969 om fredning af mosen Storelung, medens matr. nr. 211 og 43-a ikke er omfattet af fredningen. De har i erklæring af 30. april 1987 attesteret, at fredningen ikke omfatter skelforandringsarealet, og en sammenligning mellem kortmaterialet i den foreliggende skelforandringssag og kortmaterialet i fredningssagen bekræfter, at dette ikke er tilfældet.

Herefter har fredningsnævnet ikke noget at erindre imod skelforandringen og skelberigtigelsen.

Nævnet har underrettet de påtaleberettigede ifølge fredningskendelsen, nemlig Danmarks Naturfredningsforening og Naturfredningsrådet m.fl.

Nærværende skrivelse kan vedlægges ved sagens forelæggelse for matrikeldirektoratet. Genparten er til Deres eget brug.

Jul. Paulsen

formand

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
j.nr. F.1303/7-40 Bll.

Foto venter

V. Sves
19/5-87!

**FREDNINGSNÆVNET
FOR
FYNS AMT**

Toftevej 31, 5610 Assens
Tlf. 64 71 10 20 - Telefax 64 71 55 20

REG. NR. 4352.00

Dato: 01.02.95.

Journal nr.: frs.62/94.

Fyns Amt
Miljø- og Arealafdelingen
Amtsgården
Ørbækvej 100
5220 Odense SØ

Ved skrivelse af 15. november 1994 fra Fyns Amt, har amtet forelagt fredningsnævnet en sag vedrørende en ansøgning fra Torben Knudsen, Ståbyvej 9, 5672 Broby, til bibeholdelse af opfyldning med bl.a. bygningsaffald og grus i udkanten af Storelung på ejendommen matr. nr. 224 Nr. Broby by, Broby, der ejes af Vera Neldeborg Madsen, Amerikavej 10, 5672 Broby.

Opfyldningen er sket inden for det fredede område, idet Storelung er fredet i henhold til Overfredningsnævnets kendelse af 18. marts 1969, hvoraf det bl.a. fremgår:

".....

Afgravning af materiale såvel som tilførsel af materiale, herunder aflæsning af affald, skal ikke være tilladt.

....."

Fredningsnævnet har afholdt møde og besigtigelse i sagen.

Under mødet oplyste Torben Knudsen bl.a., at der var sket opfyldning med ca. 80 m³ fyldgrus, 5-7 m³ betonbrokker samt jord. Der var ikke påført miljøskadeligt affald.

Torben Knudsen oplyste videre, at han ikke var klar over, at fredningsgrænsen gik ved hans hæk, hvorfor han havde fyldt op på det, der tidligere var græsplæne, idet han var nødt til at skabe vejforbindelse for renovationsvæsenet, der havde nægtet at afhente skraldespand hos ham, fordi de dels ikke kunne komme derned ad vejen og dels ikke kunne vende.

Ejeren oplyste på mødet, at man ikke havde indvendinger mod opfyldningen, såfremt den del af opfyldningen, der ligger i en linie 1 meter syd for birketræerne og ind på det fredede område, fjernes.

Danmarks Naturfredningsforenings repræsentant kunne ikke anbefale dispensation.

Fyns Amt og Broby kommune anbefalede, at der meddeles dispensation efterfølgende i overensstemmelse med ejerens ovennævnte indstilling.

Naturbeskyttelsesrådet har i skrivelse af 10. januar 1995 bl.a. udtalt, at man kan acceptere opfyldningen syd for rækken af birketræer, såfremt det kan godtgøres, at der ikke sker udsivning af miljøskadelige stoffer til mosen fra nævnte opfyldning. Opfyldningen nord for rækken af birketræer bør fjernes.

Fredningsnævnet skal udtale:

Idet fredningsnævnet lægger til grund, at opfyldningen er sket i god tro med ikke miljøskadeligt affald i udkanten af det fredede område, hvor der tidligere har været græsplæne, og henset til at det er nødvendigt med vejforbindelse og vendeplads til Torben Knudsens hus, meddeler fredningsnævnet herved efterfølgende godkendelse af den opfyldning, der er sket ind til en meter syd for birketræerne.

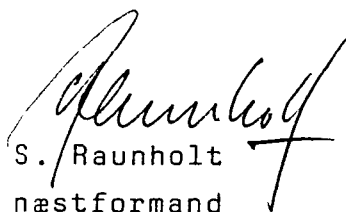
Den del af opfyldningen, der er sket nord for en linie, der løber

en meter syd for birketræerne, bør fjernes senest 1. juni 1995.

Afgørelsen, der er truffet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, er enstemmig.

Nævnets afgørelse kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 2, indbringes for Naturklagenævnet af de i samme lovs § 86 nævnte klageberettigede. Klagen indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den klageberettigede.

S. Raunholt
næstformand

/it

Fredningsnævnet for Fyn

Albanigade 28, 5000 Odense C
Tlf. 66 11 47 12 - Telefax 66 12 97 12

Odense, den 23. juni 2009
Journal nr.: Frs. 29/2008

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

Hermed sendes genpart af nævnets skrivelse af d.d. til

25 JUNI 2009

Skov- og Naturstyrelsen - Fyn
Søllerupvej 24
5600 Faaborg

Nævnets afgørelse kan indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K., inden 4 uger fra modtagelsen af nærværende meddelelse. Klagen indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside, www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

P.N.V.
Alice Knudsen
kontorfuldmægtig

1. By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
2. Miljøcenter Odense, Ørbækvej 100, 5220 Odense SØ
3. Kommunalbestyrelsen i Faaborg-Midtfyn kommune, Rådhuset, 5600 Faaborg
4. Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.
5. Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, v/Lars Bo Torup, Sct. Hansgade 12, 5600 Faaborg
6. DOF-FYN's Fredningsudvalg v/Finn Eriksen, Dybdalgårdvej 153, 5750 Ringe
7. Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
8. Friluftsrådet, c/o kredsformand Christian Jensen, Fuglebakken 43, 5610 Assens
9. Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV
10. Lene og Niels Larsen, Odensevej 20, 5672 Broby
11. John Thode, Ladegårdsgade 23, 5610 Assens
12. Vera Nalleborg Madsen, Amerikavej 10, 5672 Broby
13. Aage Verner Jørgensen, Assensvej 30, 5672 Broby

14. Gertrud Faber Bonneen, Bakkevej 16, 5672 Broby
15. Axel Erling Kej, Brandholmvej 15, 5672 Broby
16. Østrup Kristensen, Brandholmvej 15, 5672 Broby
17. Arne Mose, Brandholmvej 15, 5672 Broby
18. Hans Aage Jørgensen, Broholmvej 15, 5672 Broby
19. Kurt Storm, Hovedvejen 15, 6052 Viuf
20. Thormund Riber, Kasbækvej 16, 5672 Broby
21. Poul Erik Bech Pedersen, Klippen 3, 5672 Broby
22. Villy Leif Olsen, Nørregårdsvej 18, 5672 Broby
23. Annette Fahrenholz Christensen og Kjeld Juul Christensen, Odensevej 10, 5672 Broby
24. Torben Hansen, Odensevej 19, 5672 Broby
25. Niels Kongstad Pedersen, Odensevej 24, 5672 Broby
26. Anne Dorthe Nissen, Odensevej 30, 5672 Broby
27. Niels Bo Karlsson, Odensevej 30, 5672 Broby
28. Kirsten Kramer Alkjær sig, Odensevej 8, 5672 Broby
29. Direktoratet for Fødevareerhverv, Pionér Allé 9, 6270 Tønder
30. Hanne Sivkær Pettersen og Tore Pettersen, Saksenballe 8, 5672 Broby
31. Henning Rosenkjær, Skovvangen 37, 5683 Hårby
32. Hans Christian Aalund Hansen, Ståbyvej 1, 5672 Broby
33. Lars Peder Larsen, Ståbyvej 10, 5672 Broby
34. Niels Faurby og Kerstin Gunilla Nyman, Vøjstrupvej 28, 5672 Broby
35. Kaj Storm, Ståbyvej 37, 5672 Broby
36. Svend Bukhave, Ståbyvej 13, 5672 Broby
37. Niels Kjestrup Christensen, Ståbyvej 14, 5672 Broby
38. Karsten Buch, Ståbyvej 18, 5672 Broby
39. Benny Schack Nielsen og Birthe Nielsen, Ståbyvej 19, 5672 Broby
40. Birgitte Hindse Kristensen og Ole Kristensen, Ståbyvej 20, 5672 Broby
41. Thorkild Sunesen, Ståbyvej 3, 5672 Broby
42. Per Kristensen, Ståbyvej 35, 5672 Broby
43. Ellen Rasmussen, Vesterågade 52, 5672 Broby
44. Johannes Petersen, Vøjstrupvej 32, 5672 Broby
45. Jørgen Kristian Andersen, Vøjstrupvej 40, 5672 Broby
46. Kr. Skovslund Nielsen, Ølstedvej 26, 5672 Broby
47. Jørgen Moseholm Rasmussen, Østerågade 3, 5672 Broby

Fredningsnævnet for Fyn

Albanigade 28, 5000 Odense C
Tlf. 66 11 47 12 - Telefax 66 12 97 12

Odense, den 23. juni 2008
Journal nr.: Frs. 29/2008

Skov- og Naturstyrelsen - Fyn
Sollerupvej 24
5600 Faaborg

Ved e-mail af 24. juni 2008 har Skov- og Naturstyrelsen, Fyn, fremsendt en ansøgning til Faaborg-Midtfyn kommune om tilladelse til at hæve vandstanden i Storelung. På trods af at fredningsnævnet således ikke har modtaget en ansøgning rettet til nævnet, har fredningsnævnet valgt at behandle spørgsmålet. I ansøgningen hedder det bl.a.:

"

Højmosen er en sjælden naturtype i Danmark og EU. I Danmark er ca. 90% af de tidligere forekommende højmoser forsvundet, og bortset fra Lille Vildmose er de danske højmoser små og trues af tilgroning, afvanding og atmosfærisk tilførsel af næringsstoffer. I den fynske region er der kun 2 højmoser tilbage.

Naturtypen "aktiv højmose" er opført på Habitatdirektivets bilag 1 som en truet eller beskyttelseskrævende naturtype, som tillige er prioriteret. Det betyder at EU har et særligt ansvar for bevaring af naturtypen. I 2005 har EU Kommissionen godkendt en medfinansiering af et Dansk LIFE-projekt, som har til formål at forbedre tilstanden for 9 højmoser - herunder de 2 fynske højmoser Nybo Mose og Storelung. Projektet for Nybo Mose er gennemført i perioden 2006-2007.

Storelung ligger inden for habitatområde nr. 103 "Storelung". Projektområdet i mosen er ca. 29 ha, hvoraf ca. 12 ha består af aktiv højmose (type 7110). Den resterende del består af skovbevokset tørvemose (type 91D0).

I en uforstyrret højmose vil den centrale, hvælvede del af mosen være træfri. Storelung har imidlertid været udnyttet til tørvegravning, og der er i den forbindelse gravet grøfter med henblik på at sænke vandstanden. Det har bevirket en opvækst af især dunbirk.

.....

LIFE-projektet i Storelung indebærer en genrydning af opvækst på den centrale højmoseflade (ca. 12 ha), fældning af egentlige birketræer i den sydøstlige del af mosen (ca. 1,6 ha) og blokering af ca. 2900 meter grøfter på mosefladen. Se vedlagte kortbilag. Blokering af grøfterne foretages ved nedsætning af enten krydsfinérplader eller plast. Formålet er at genskabe en del af mosens naturlige hydrologi og øge arealet med træfri aktiv højmose. Projektet er aftalt med lodsejerne i Storelung. Der vil alene ske en blokering af interne dræn i mosen, og tilstødende landbrugsarealer uden for mosen vil ikke blive påvirket af projektet.

.....

I forbindelse med genskabelse af aktiv højmose i Nybo Mose ved fældning af bl.a. skovbevokset tørvemose udtalte Skov- og Naturstyrelsen den 12. januar 2009:

"I forhold til 91D0 "skovbevoksede tørvemoser" tilsiger kriterierne for gunstig bevaringsstatus (DMU, faglig rapport nr. 457) at: "træbevoksede højmoser i Danmark er opstået efter dræning og tørvegravning og bør restaureres til aktive højmoser, hvor det kan lade sig gøre. Sådanne steder bør træbevokset tidligere højmose derfor forvaltes som naturtype 7120 nedbrudte højmoser". Yderligere har Skov- og Naturstyrelsen i efteråret 2003 forelagt spørgsmålet vedrørende forvaltning af tørvemoser med og/eller uden skov til EU's habitatkomité og dennes videnskabelige arbejdsgruppe SWG. I Svaret lyder det bl.a.: "- Forekomster af sekundær skov (tilgroningsskov) af type 91D0 har, selv om de er omfattet af direktivets beskyttelse, ikke samme repræsentativitet og væsentlighed for primære forekomster af typen" og "-Sekundære forekomster af 91D0 kan vælges/målsættes fjernet for at genoprette gunstig bevaringsstatus for en tidligere lysåben mose af type 7110 aktiv højmose eller 7140 hængesæk på stedet. Det vil ikke blive vurderet som en forringelse af bevaringsstatus for type 91D0.

..... "

Mosen Storelung er fredet ved Over fredningsnævnets kendelse af 18. marts 1969, hvor Overfredningsnævnet stadfæster fredningsnævnets kendelse af 26. april 1967. Det fremgår af fredningsnævnets kendelse, at formålet med kendelsen er at bevare Storelung, der beskrives som det eneste højmoseområde af format på Fyn.

Fredningsnævnet fandt, at bevarelsen af Storelung af naturvidenskabelige hensyn var af så væsentlig interesse, at fredningen skulle gennemføres. Ifølge fredningsbestemmelserne skal de fredede arealer bevares i deres nuværende tilstand. Det fremgår, at dræning, udgrøftning eller anden form for ændring i mosens vandstand, herunder tilledning af forurennet vand, ikke skal være tilladt.

Fyns Amtskommune har i januar 1982 udarbejdet en plejeplan for Storelung.

Ansøgningen har været sendt til høring.

Dansk Ornitologisk Forening har i en mail af 8. september 2008 meddelt, at "DOF kan varmt anbefale projektet".

Danmarks Naturfredningsforening, lokalafdelingen, har ved mail af 14. september 2009 meddelt, at lokalafdelingen fuldt ud støtter de plejeforslag, som Skov- og Naturstyrelsen har lavet på Storelung.

Faaborg-Midtfyn kommune har i skrivelse af 26. september 2008 bl.a. udtalt:

"

Faaborg-Midtfyn Kommune er positiv indstillet overfor ansøgningen om tilladelse til at hæve vandstanden i Storelung. Formålet er, at der skabes bedre vækstbetingelser for tørvemoserne og derigennem øge arealet med aktiv højmose indenfor ringkanalen. Herved sikres/forbedres levevilkårene for naturtypens karakteristiske plante- og dyrearter, som er hensigten med Overfredningsnævnets kendelse af 18. marts 1969.

Faaborg-Midtfyn Kommune anbefaler derfor, at der gives tilladelse til at gennemføre de ønskede tiltag for at hæve vandstanden i Storelung, da vandstandshævningen ikke vurderes at være i strid med Overfredningsnævnets kendelse af 18. marts 1969. Kommunen vil desuden meddele den nødvendige dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3, så projektet kan realiseres.

..... "

Miljøcenter Odense har som fredningsnævnets teknisk sekretariat foretaget en vurdering i forhold til Natura2000. I vurderingen hedder det bl.a.:

"

Vurdering i forhold til Natura 2000:

De ansøgte plejeindgreb udgør en del af et dansk LIFE-projekt for højmoser, som EU-Kommissionen har godkendt en medfinansiering af.

Som det fremgår af ansøgningen er LIFE-projektets formål at sikre og genskabe arealer med naturtypen aktiv højmose. Denne naturtype er gået markant tilbage, ikke blot i Danmark, men i hele Europa, og forekomsten i Storelung er stærkt truet af især sænket vandstand, tilgroning og tilførsel af næringsstoffer.

Storelung er på grund af forekomsten af naturtyperne "aktiv højmose" og "nedbrudt højmose" udpeget som et habitatområde og Natura2000-område, der indgår i et netværk af naturområder i EU. Danmark er forpligtet til at sikre, at naturtypen aktiv højmose samt de øvrige naturtyper og arter, der udgør en del af udpegningsgrundlaget for de danske Natura2000-områder, opnår en gunstig bevaringsstatus. Det vil sige, at naturtyperne og arterne skal opretholdes og om nødvendigt genskabes, så de har en god tilstand, også på langt sigt. Med henblik på at opnå disse tilstande er miljøcentrene i Danmark ved at udarbejde såkaldte Natura2000-planer for alle de danske Natura2000-områder.

Natura2000-området indeholder desuden naturtypen "Skovbevokset tørvemose", men denne type udgør ikke en del af områdets udpegningsgrundlag.

Miljøcenter Odense, Område 1, vurderer, at en gennemførelse af de ansøgte plejeindgreb udgør en meget vigtig forudsætning for, at Storelung på sigt kan opnå en gunstig bevaringsstatus. De pågældende indgreb udgør da også en del af grundlaget for den kommende Natura2000-plan for Storelung.

Indgrebene påvirker naturtyperne "nedbrudt højmose" og "skovbevokset tørvemose". EU-kommissionen har dog tidligere meldt ud, at "skovbevokset tørvemose", der er opstået som opvækst på en tidligere ubevokset mosetype, kan fjernes med henblik på at genetablere gunstig bevaringsstatus i bl.a. "aktiv højmose", og det er ønskeligt at gendanne "aktiv højmose" ud fra "nedbrudt højmose".

..... "

Ved skrivelse af 10. november 2008 blev samtlige lodsejere orienteret om projektet og fik lejlighed til at udtale sig om det.

Lene og Niels Larsen gjorde indsigelse ved skrivelse af 14. november 2008, idet de anførte:

"

Som lodsejer i Storelung vil vi hermed klage over blokering af grøfter i Storelung, da det efter vores mening vil hæve vandstanden på vores arealer og dermed forringe værdien af vores ejendom.

..... "

John Thode skrev den 17. november 2008 vedrørende grøfterne følgende:

"

Vedrørende blokering af grøfter forventer jeg, at det foretages uden brug af maskinkraft, for på min mtr. findes en helt unik natur, som under ingen omstændigheder må

ødelægges af voldsomme maskiner. Den påtænkte lukning af de skitserede grøfter forventer jeg ikke den store effekt af som et led i plejen af mosen. Tørvemose kan jo nemt trække vand højere op end det eksisterende vandniveau.

Jeg føler, at de ca. 450.000 kr., der er brugt til projektet, er brugt forkert. Højmosens videre udvikling vil aldrig blive optimal, så længe den kunstige grøft omkring det meste af mosen består. Beskyttelsen og plejen af mosen burde være begyndt med at sløjfe denne grøft og hvad det indebærer af erstatninger til de omkringboende lodsejere.
..... "

Indsigelserne blev forelagt Skov- og Naturstyrelsen, Fyn, der ved skrivelse af 23. januar 2009 bl.a. anførte:

"

Kommentar til indsigelse fra Lene og Niels Larsen

.....

Ved telefonisk kontakt den 22. januar 2009 har Lene og Niels Larsen oplyst, at deres indsigelse ikke vedrører deres parceller i selve højmosen, men at de er bekymrede for, at deres tilstødende areal uden for højmosen på matr. nr. 31-q Nr. Broby by, Nr. Broby, vest for ringkanalen vil blive påvirket af projektet med en højere vandstand til følge.

Som tidligere beskrevet i vores mail af 24. oktober 2008 vil det aktuelle projekt alene berøre arealer inden for selve højmosen og ikke arealer uden for - herunder vandstanden i den omgivende ringkanal og tilstødende arealer, eksempelvis vest for højmosen.
..... "

Kommentar til bemærkning fra John Thode

.....

Med hensyn til blokering af grøfter med John Thodes parcel (matr. nr. 238 Nr. Broby by, Nr. Broby) vil blokeringen ske manuelt ved anvendelse af særlige plader, som kan monteres uden brug af maskiner.

I forbindelse med den nordsydgående hovedkanal vil blokering ske ved anvendelse af vandfaste krydsfinérplader, der monteres ved brug af en lille gravemaskine. Gravemaskinen vil køre på plader på den nordsydgående vej øst for kanalen.

Øvrige grøfter vil i videst muligt omfang blive blokeret uden brug af maskiner, og hvis det i mindre omfang bliver nødvendigt at benytte en lille gravemaskine til at banke pladerne i med, vil maskinen køre på køreplader.
..... "

Da Lene og Niels Larsen fastholdt deres indsigelse, blev der den 14. april 2009 afholdt besigtigelse på stedet. Under besigtigelsen redegjorde Skov- og Naturstyrelsen, Fyn, for projektet. Lene og Niels Larsen fastholdt deres indsigelse. John Thode redegjorde for sine synspunkter. De øvrige fremmødte lodsejere havde ikke indsigelse mod blokeringen af grøfterne og fandt, at eventuelle problemer med forhøjet vandstand på tilstødende marker skyldes manglende oprensning af ringkanalen, der er et kommunalt vandløb.

Fredningsnævnets afgørelse

Det fremgår af kendelserne fra Fredningsnævnet for Fyn og Overfredningsnævnet, at formålet med fredningen er at sikre højmosen Storelung. På baggrund af redegørelsen fra Skov-

og Naturstyrelsen lægges det til grund, at naturtypen "aktiv højmosse" bedst sikres mod bl.a. trævækst ved at sikre en høj vandstand. Denne vandstandshævning kan opnås ved indledningsvis at blokere grøfterne, hvorefter grøfterne med tiden vil lukkes. Idet det ønskede tiltag således vil fremme den naturtype, fredningen har ønsket at bevare, og da indgrebet ikke kan antages at påføre gener for områder uden for ringkanalen, meddeler et enigt fredningsnævn samtykke til det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse, der er enstemmig, er truffet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Nævnets afgørelse kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 3, indbringes for Naturklagenævnet af de i samme lovs § 86 nævnte klageberettigede. Klagen indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet, jf. naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 2.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den klageberettigede.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før ovennævnte frist er udløbet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år efter, den er meddelt.

Jørgen Petersen

Afgørelse af 28. juli 2016

Tilladelse til at hæve vandstanden i mosen Storelung ved Nørre Broby

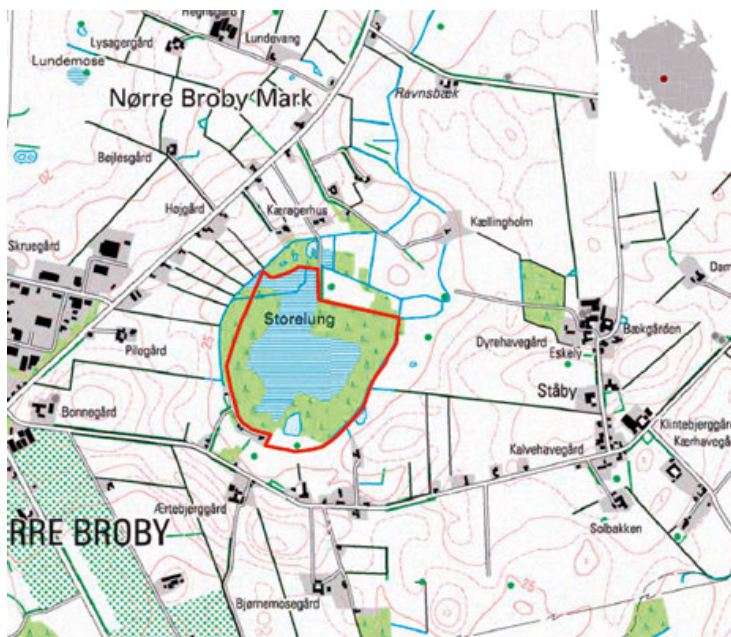
Ved brev af 26. marts 2016 har Faaborg-Midtfyn Kommune søgt om dispensation til at hæve vandstanden i mosen Storelung ved at hæve vandstanden i ringkanalen samt etablering af spang på de gennemgående tørveveje med offentlig adgang. Dispensationen skal gives fra fredningen af mosen Storelung til gennemførelsen af et EU-LIFE projekt til realisering af Natura 200-handleplanen for højmosen.

Fredningen

Det areal, hvor der søges om fredningsdispensation, er omfattet af fredning af Storelung, gennemført ved Overfredningsnævnets kendelse af 18. marts 1969. Kendelsen, der omfatter en lang række matr.nr. i Nr. Broby, har til formål at bevare højmosen, der beskrives som det eneste højmosedområde af format på Fyn. Fredningen indeholder bestemmelser om, at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand. Det hedder videre:

"Dræning, udgrøftning eller på anden måde ændring i mosens vandstand, herunder tilledning af forurenede vand, skal ikke være tilladt.

Afgravning af materiale såvel som tilførsel af materiale, herunder aflæsning af affald skal ikke være tilladt. Bebyggelse, opstilling af skure, boder, master og lignende skæmmende indretninger må ikke finde sted. Skoler og højere læreanstalter skal have adgang til at benytte mosen i undervisnings- og studieøjemed"

Sagens oplysninger

Faaborg-Midtfyn Kommune har i ansøgningen beskrevet formålet med projektet og ansøgningen således:

"Faaborg-Midtfyn Kommune søger om dispensation fra fredningskendelsen af 18. marts 1969 vedrørende fredningen af mosen Storelung i forbindelse med gennemførelse af et EU LIFE projekt. Projektet gennemføres som en del af Natura 2000-handleplanen nr. 119 for Storelung, med særlig henblik på at skabe gunstig bevaringsstatus for naturtypen "aktiv højmose" (type 7110).*

Der søges om dispensation til at hæve forårs/sommervandstanden i mosen ved at regulere vandstanden i ringkanalen (Raunsbækken), der løber hele vejen rundt om mosen og som mosen afvander til.

Dette gøres ved nogle tekniske tiltag, der alle foregår uden for eller lige i kanten af det fredede område, jf. vedlagte kortbilag 1:

- Lidt nord for mosen sættes et skot i ringkanalen (Raunsbækken). Skottet skal fastholde den eksisterende vintervandstand og derved forsinkes afstrømningen/udtørringen af mosen, der nu sker hen over foråret/sommeren. Dermed sikres en højere og mere gunstig vandstand i mosen i en større del af året, end hvad tilfældet er i dag.*
- De fremtidig afvandingsforhold i forhold til terræn fremgår af kortbilag 1.*
- Der laves en række afværgeforanstaltninger i den sydvestlige del af projektområdet for at sikre tre ejendomme mod den højere grundvandstand. Det indebærer bl.a. at der på kanten til fredningen nedgraves en membran, der beskytter ejendommene. Se kortbilag 1.*

Samtidig søges om dispensation til at etablere ca. 1100 meter spang på den eksisterende tørvevej, så offentlighedens adgang fortsat sikres, selv om mosen bliver vådere. Se kortbilag 2.

Baggrunden for ansøgningen – inddragelse af lodsejere

Formålet med LIFE – projektet er at genskabe en betydelig del af mosens naturlige vandstandsforhold og dermed skabe forudsætningen for at større dele af mosen kan udvikles til træfri aktiv højmose med naturlig vækst af spagnummosser. Det samlede projektområde er på 54,8 ha, hvoraf det fredede område udgør ca. 27 ha. Se vedhæftede kortbilag 1 og 2.

Kommunen har fået projektet godkendt under EU LIFE+ programmet. Projektet beskrives nærmere i det følgende.

Projektet gennemføres i dialog og efter aftale med de berørte lodsejere. Alle lodsejere inden for projektområdet og dermed også inden for det fredede område er inddraget og orienteret om, at fredningsnævnet søges om dispensation til at hæve vandstanden."

"Naturtype "aktiv højmose" er opført på EU's Habitatdirektivets bilag 1 som truet eller beskyttelseskrævende naturtype. Det betyder at EU og dermed Danmark har et særligt ansvar for at bevare naturtypen.

I en uforstyrret højmose vil den centrale, hvælvede del af mosen være træfri. Storelung har imidlertid været udnyttet til tørvegravning, og der er i den forbindelse gravet grøfter igennem mosen og rundt om selve mosen (ringkanalen) med henblik på at sænke vandstanden i mosen. Det har bl.a. bevirket en opvækst af især dunbirk. Den nuværende birkesump er derfor fremkommet som en tilgroning af den forstyrrede højmose og er relativ ung. Igennem de sidste par årtier er den centrale åbne moseflade blevet holdt træfri ved årlig slåning af birkeopvækst.

Ved at genskabe en større del af mosens naturlige hydrologi er det målet at fremme væksten af mosens naturlige planteliv, herunder spagnummosser. Det vurderes at dette også vil hæmme opvæksten af birk mv., så det løbende plejebæhov kan reduceres.

Det vurderes desuden, at en højere vandstand i mosen hen over forår/sommer vil kunne få nogle af de ældste birketræer i kanten af den træfri centrale zone til at gå ud, hvormed den træfri aktive zone af højmosen vil kunne udvides med op til ca. 8 ha. Dette er i overensstemmelse med målene i gældende Natura 2000 planen for Storelung og dermed Natura 2000- handleplanen.

Adgangen for offentligheden til mosen sker i dag via de gamle tørveveje. Med en højere vandstand i foråret/forsommeren vurderes disse at kunne blive mindre farbare. Der ønskes derfor etableret en kombination af gangbroer og spang, der kendes fra bl.a. svenske moser.”

Sagens behandling

Faaborg-Midtfyn Kommune har redegjort for, hvorledes projektet er udviklet i samarbejde med interessenterne, dvs. blandt andet lodsejerne. Kommunen har blandt andet oplyst følgende om processen:

1. **”Offentlige møder:** Siden 2012 er der afholdt 3 offentlige møder, hvor alle lodsejerne inden for fredningen samt de lodsejere uden for fredningen, som bliver berørt af projektet, fået en personlig indbydelse. Det har samme har forskellige interesseorganisationer, naturstyrelsen mm. Formålet med disse møder har været at informere om projektet og selve processen. Ved det første møde blev der nedsat en følgegruppe bestående af repræsentanter for interesseorganisationer, myndigheder og lodsejere.
2. **Nyhedsbreve:** Der er udsendt 3 nyhedsbreve til alle de involverede lodsejere inden og udenfor fredningen, der informerer om processen og hvor langt vi har været nået i relation til denne. Det seneste er udsendt i april/maj måned 2016, hvor der informeres om status for lodsejereforhandlingerne og den videre myndighedsbehandling vedr. vandløbs- og naturbeskyttelsesloven, fredningen mm..
3. **Lodsejeraftaler:** Der er indgået frivillige skriftlige aftaler med samtlige lodsejere, der har ønsket kompensation for at indgå i projektet. Det vil sige, at samtlige 47 involverede lodsejere, der både gælder lodsejere inden og udenfor fredningen. Disse aftaler omhandler forskellige former for kompensation. Det har været lige fra en mindre kulanceerstatning til erhvervelse af anden ejendom for at skaffe erstatningsjord. Hertil kommer de 3 ejendomme Ståbyvej 5, 7 og 9, 5672 Broby, som er beliggende tæt på Storelung. Her skal der etableres spec. afværge foranstaltninger som bl.a. omfatter en pumpestation, dræn og membran, omkring deres huse, for at sikre at der ikke sker skade på dem. Enkelte af lodsejerne inden for fredningen har ikke ønsket en aftale, men har bekræftet deres accept af projektet og dets tiltag via mail. Vi fremsender gerne aftaler, hvis det vurderes nødvendigt.
4. **Inddragelse af naturstyrelsen og DN:** Vi har forud for ansøgningen til EU om midler til projektet sparret med Anitta Svendsen fra NST Fyn (Sollerup), da det var Anitta, der stod for det forrige Life projektet. Hertil kommer at de også er parter i nuværende Life projekt og lodsejer ved Storelung. De er derfor fuldt oplyste og enige i løsningerne. DN har også løbende været involveret og vi har senest haft korrespondance med den lokale formand for DN afdelingen i FMK i maj måned 2016.
5. **Natura 2000 handleplan:** Projektet ved Storelung er en bunden opgave for kommunen, som er forpligtet til at realisere statens Natura 2000 plan og kommunens deraf afledte Natura 2000 handleplan for Storelung. Dette er desuden blåstemplet af EU kommissionen og staten i form af et EU Life projekt, som er med til at finansiere nærværende projekt.”

Fredningsnævnet har indhentet udtalelse fra de høringsberettigede.

Naturstyrelsen har i udtalelse af 3. maj 2016 udtalt, at "naturprojektet ønskes gennemføres på et areal beliggende indenfor Natura 2000-område nr. 119 Storelung (habitatsområde nr. 103).

Udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 103:

3160 Brunvandede søer

7110* Aktive højmoser

7120 Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse

Det ansøgte vil efter Naturstyrelsens vurdering ikke medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV. Det er Naturstyrelsens vurdering, at det ansøgte vil kunne danne grundlag for en gennemførelse af Natura 2000 handleplanen for området."

Danmarks Naturfredningsforening, Faaborg-Midtfyn har ikke udtalt sig.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse på stedet den 28. juli 2016. I besigtigelsen deltog sammen med Fredningsnævnet en biolog fra ansøgerkommunen, nogle lodsejere samt repræsentanter for DN, Faaborg-Midtfyn. Nævnet fik beskrevet formålet med naturgenopretningsprojektet samt de naturtyper, der berøres af projekt ligesom projektlederen redegjorde for ideen med projektet og dets tidsplan. Endvidere oplyste ansøgeren, at det spang, der ønskes etableret for at sikre offentlighedens adgang til området, er et træspang, der lægger ud på tværgående bjælker, der hurtigt overgros af planter, jf. et fremlagt billede, idet gangbroer ikke ville kunne fastgøres i det "bundløse" område.

Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse

Fredningsnævnet for Fyn har behandlet ansøgningen i forbindelse med besigtigelse i projektområdet den 28. juli 2016. Fredningsnævnet har enstemmigt besluttet at meddele dispensation til gennemførelse af det ansøgte projekt, hvilket derefter blev meddelt deltagerne i besigtigelsen, ligesom følgende begrundelse blev givet til de mødte.

Formålet med fredningen er at sikre højmosen Storelung. På baggrund af redegørelsen for projektet sammenholdt med Naturstyrelsens udtalelse lægges det til grund, at naturtypen "aktiv højmose" bedst sikres mod blandt andet trævækst ved at sikre en høj vandstand. Vandstandshævning kan ske ved at regulere vandstanden i ringkanalen ved de foreslåede tiltag. Alle lodsejere og interessenter har desuden tilsluttet sig projektet, som DN desuden har meddelt, at de bakker op om.

De foreslåede spang er i overensstemmelse med fredningens formål om, at give offentligheden adgang særligt med henblik på undervisnings- og forskningsformål, og fredningsnævnet har ingen indvendinger imod den foreslåede udførelse.

Gennemførelsen af projektet sker i overensstemmelse med planen for Natura 2000-område nr. 119 Storelung. Faaborg-Midtfyn Kommune er forpligtet til at realisere statens Natura 2000-plan, og under hensyn til det af Naturstyrelsen udtalte om, at det ansøgte vil kunne danne grundlag for gennemførelsen heraf, finder fredningsnævnet herefter, at betingelserne i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og 3 er opfyldt. På denne baggrund giver Fredningsnævnet dispensation til det ansøgte projekt efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen er 4 uger fra den 28. juli 2016, hvor afgørelsen er meddelt.

Klage skal ske via Natur- og Miljøklagenævnets klageportal, som der linkes til på www.nmkn.dk, hvor der også er nærmere vejledning i klageproceduren, se www.nmkn.dk/klage/hvordan-klager-du.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Der kan findes nærmere vejledning om betaling af klagegebyr på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Tilladelsen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet eller behandlingen af en eventuel klage er afsluttet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, den er givet, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Anni Højmark', with a long horizontal stroke extending to the right.

Anni Højmark
formand